

Konferencja prasowa L. Wałęsy

19 bm. podczas konferencji prasowej w kościele św. Brygidy w Gdańsku, Lech Wałęsa zapytany jak ocenia rezultaty X Plenum partii odparł, że wstrzymuje się z ich komentowaniem, gdyż nie zna jeszcze stanowiska KC w sprawie pluralizmu politycznego i związkowego. To, co wie o przebiegu plenum, uznał za argumentację potrzebną do wyjaśnienia stanowiska, natomiast stwierdził, że istotne jest samo stanowisko, które ma być ogłoszone w piątek.

W odpowiedzi na pytanie o strajk w Pabianickich Zakładach Tkanin Technicznych stwierdził m.in., że Polski nie stać obecnie na strajki i bardzo by nie chciał, by napięcie strajkowe się rozszerzyło. W innym miejscu konferencji dodał na ten temat, że warunki w kraju są takie, iż każdy znajdzie jakieś uzasadnienie dla strajku, ale rozsądek mówi, że ta droga prowadzi donikąd.

Lech Wałęsa uznał uruchomienie „Solidarności” za istotne. Wierzę — powiedział — że „Solidarność” będzie mądra, roztropna, że będzie rozumiała konieczności.

1 Kształt reform systemu politycznego wyznaczają zasady ustrojowe, społeczne wartości i cele socjalizmu, polska racja stanu.

2 Pluralizm polityczny i pluralizm związkowy — integralna część koncepcji ustrojowej PZPR — staje się istotnym składnikiem rzeczywistości społeczno-politycznej Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Jego instytucjonalne formy, zasady i praktyka funkcjonowania — to sprawa otwarta, zależna od woli klasy robotniczej, ludzi pracy, całego społeczeństwa oraz od konkretnych uwarunkowań społeczno-gospodarczych i politycznych życia kraju.

3 Komitet Centralny uważa za konieczne określenie nowej formuły kształtowania pluralizmu politycznego. Jej urzeczywistnienie będzie sprzyjać umocnieniu demokratycznego, praworządnego państwa socjalistycznego, odpowiadającego potrzebom ludzi i ich aspiracjom do obywatelskiej współodpowiedzialności. Formuła pluralizmu politycznego powinna odzwierciedlać różnicowanie i wielość interesów oraz politycznych orientacji, a także przekonania poszczególnych grup i kręgów społeczeństwa, sprzyjać rozwiązywaniu sprzeczności i sporów bez szkody dla nadrzędnych wartości narodu i praworządnie — w ramach struktur państwa, a nie przeciw nim. Komitet Centralny potwierdza gotowość PZPR do prowadzenia dialogu i poszukiwania form porozumienia z każdą konstruktywną siłą polityczną, jeżeli ta — niezależnie od orientacji politycznej i inspiracji ideowej — przestrzega porządku konstytucyjnego kraju, a za wartość najważniejszą uznaje dobro i pomyślną przyszłość narodu i państwa. Komitet Centralny podkreśla ważną rolę w procesie tworzenia nowej rzeczywistości społecznej istniejących stowarzyszeń i organizacji dobrze służyących interesom polskiego społeczeństwa, nawiązujących do jego najlepszych tradycji.

W imię tych zasad i wartości możliwe jest i potrzebne współdziałanie w realizacji zadań, które łączą, a imie dzieli społeczeństwo, dobrze służą rozwiązywaniu polskich problemów cywilizacyjnych i gospodarczych.

4 Komitet Centralny widzi potrzebę i możliwość włączenia do systemu politycznego konstruktywnej opozycji. Odpowiadając warunkom obecnego okresu rozwoju socjalizmu formą jej działania powinny być stowarzyszenia, kluby polityczne, ośrodki myśli społeczno-politycznej. Ich parlamentarnym odpowiednikiem mogłyby stać się kluby i grupy poselskie w nowo wybranym Sejmie X kadencji. Formułę tę traktujemy jako rozwojową. Pozytywne doświadczenia praktyczne tego etapu mogłyby stworzyć warunki i otwierać drogę do coraz bogatszych form organizacyjnych życia politycznego kraju.

5 Komitet Centralny opowiada się za silnym i niezależnym ruchem związkowym. Dotychczasowy dorobek związków zawodowych skupionych w OPZZ dobrze służy interesom ludzi pracy. Umocnienie klasowego ruchu zawodowego jest niezbędne do właściwego funkcjonowania ludowości, umacniania etosu pracy efektywnej, godnej i sprawiedliwie opłacanej, ochrony socjalnych interesów ludzi pracy.

6 Stojąc do zasady pluralizmu związkowego opieramy na założeniu, że „takie będą związki zawodowe, jakich życzą sobie ludzie pracy”. Zasada ta znalazła wyraz w ustawie o związkach zawodowych uchwalonej 8 października 1982 r. Ograniczenia jej funkcjonowania wynikały

z sytuacji politycznej i gospodarczej ukształtowanej przez wydarzenia lat 1980—1981.

Biorąc pod uwagę postępy w dialogu politycznym i demokratyzacji życia oraz potrzeby rozwoju kraju Komitet Centralny opowiada się za zniesieniem — w warunkach porozumienia narodowego — ograniczeń w tworzeniu nowych związków zawodowych (zawartych w art. 69 Ustawy o Związkach Zawodowych) przy założeniu, że będą one:

■ przestrzegać konstytucyjnego i ustawowego porządku prawnego oraz statutów związkowych;

■ działać na rzecz rozwoju ekonomicznego

rozumiejąc, że wytwarzanie dóbr jest warunkiem ich dzielenia;

■ korzystać ze źródeł finansowania zgodnie z obowiązującym w Polsce prawem i zasadą lojalności względem własnego państwa;

■ przeciwdziałać próbom zakłócenia spokoju społecznego i podważania stabilności państwa.

7 Kształt organizacyjny związków zawodowych jest kwestią otwartą. Wymaga on dyskusji wszystkich zainteresowanych stron, zwłaszcza przedstawicieli organizacji związkowych skupionych w OPZZ.

8 Komitet Centralny podkreśla bezpośredni związek i współzależność tworzenia się nowej formuły pluralizmu politycznego i nowego modelu pluralizmu związkowego z rozwojem dialogu społecznego i budową trwałego, szerokiego porozumienia narodowego.

Wyrazem tego mogą być przyspieszone wybory do Sejmu uwzględniające reprezentację szerszych niż dotychczas orientacji politycznych. Poprzedzać je powinno określenie przy okrągłym stole platformy wyborczej tego, co w obliczu wyborów wspólne dla Polaków, opracowanie założeń ordynacji wyborczej oraz zasad reprezentacji różnorodnych sił politycznych w Sejmie X kadencji. Przy okrągłym stole określone powinny być formy organizacyjne zbudowanego na szerszych podstawach porozumienia narodowego. Tam także uzgodnione być powinny warunki, sposoby oraz kalendarz wprowadzania pluralizmu związkowego i otwarcia drogi do tworzenia nowych związków zawodowych, w tym „Solidarność”, które w imię jedności interesów światła pracy tworzyłyby wspólną reprezentację wobec administracji gospodarczej zakładów pracy. Komitet Centralny zwraca uwagę, że tworzenie faktów dokonanych niezgodnych z obowiązującą ustawą o związkach zawodowych może spowodować zakłócenie procesu rozwoju pluralizmu związkowego.

9 Komitet Centralny przedstawi Krajowej Konferencji Delegatów ocenę decyzji i przedsięwzięć wynikających z niniejszego „Stanowiska”.

10 Komitet Centralny wzywa wszystkich członków i kandydatów partii do czynnego poparcia tego „Stanowiska”. Zwracamy się o to poparcie do wszystkich członków i instancji ruchu związkowego, do sympatyków PZPR, do członków i instancji stronnictw politycznych oraz do stowarzyszeń katolików i chrześcijan świeckich, do wszystkich uczestników i ogniw PRON. Zwracamy się o poparcie linii politycznej zawartej w tym „Stanowisku” — do wszystkich.

KOMITET CENTRALNY PZPR

Warszawa, 18 stycznia 1983 r.

Stanowisko Komitetu Centralnego PZPR w sprawie pluralizmu politycznego i pluralizmu związkowego